

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ НАВИЧОК КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА-ПІАНІСТА

Коцюрба Наталія Євгеніївна,
концертмейстер
кафедри музично-практичної та виконавської
підготовки факультету культури і мистецтв
Волинського національного університету
імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна

Вступ. / Introductions. Концертмейстер (від нім. *Konzertmeister*), також застосовують поняття концертмайстер — термін на означення професії музиканта, що вживається у трьох значеннях:

- керівник групи інструментів у симфонічному оркестрі чи іншому груповому колективі;
- перший скрипаль оркестру;
- піаніст, що акомпанує вокалістам або інструменталістам на концертах та при підготовці до виступів.

Концертмейстер-піаніст допомагає виконавцям (співакам, інструменталістам, артистам балету) розучувати партії та акомпанує їм у концертних виступах. Європейський вектор розвитку країни обумовлює зростання вимог до рівня підготовки майбутніх професійних музикантів, адже вони є інтелектуальним потенціалом культурного розвитку держави, яка має стати конкурентноспроможною у сферах науки, мистецтва та освітніх послуг на світовому ринку. У зв'язку з цим проблема формування фахових навичок та виконавської майстерності фахівців є актуальною.

Мета роботи. / Aim. Мета дослідження полягає у формуванні виконавських засобів професійного розвитку у процесі фахової підготовки піаністів, вихованні кваліфікованих виконавців, здатних акомпанувати солістам, розучувати з солістом його сольний репертуар, а також партії в хорах

і ансамблях різного складу, акомпанувати нескладні твори з листа і транспонувати.

Матеріали та методи./Materials and methods. Слово «ансамбль» прийшло в нашу мову від французького *ensemble*, що в перекладі означає «разом», «єдність». В основі змісту творчої діяльності концертмейстера лежить педагогічна концепція розвиваючого навчання. Сутністю професії «концертмейстер» є діяльність з виховання інтерпретаційного мислення як мети методу пізнання музики. Серед знань та навичок, необхідних концертмейстерові для професійної діяльності, можна перелічити вивчення музичної літератури, історії мистецтва, музичних стилів і мови епохи, історичних аспектів створення творів, напрацювання уявлення про індивідуальний композиторський почерк, розвиток художнього смаку, виховання творчої волі, прагнення до самовдосконалення, вміння виконувати фортепіанну партію будь-якої складності, мати відчуття ансамблю, уміння створити всі умови для розкриття виконавських можливостей соліста, знати, бачити і чітко уявляти партію соліста, вміння читання нот з листа та транспонування тексту середньої складності в межах кварта. Крім цього, концертмейстеру необхідно накопичити обширний музичний репертуар, щоб відчувати музику різних стилів.

Під час гри з виконавцями на струнних та духових інструментах концертмейстер повинен чути найдрібніші деталі партії соліста, брати до уваги моменти взяття дихання, відчувати фразування, цезури, важливим є дотримання звукового балансу між партією фортепіано і солюючим інструментом.

До переліку основних технічних завдань можна віднести синхронність темпу, ритму (сповільнення та пришвидшення) і динаміки виконання. Головне завдання концертмейстера – приводити до єдиного темпу всі відхилення, яких може припуститися соліст.

Окрему увагу слід приділити паузам. Концертмейстер повинен дуже точно «заповнювати» час паузи у соліста, в жодному разі не порушуючи

метричної пульсації задля збереження загального метричного малюнку. Концертмейстер-піаніст в процесі творчої діяльності з музикантами-інструменталістами традиційно надає їм посильну допомогу в подоланні певних проблем, в тому числі вузькотехнічного спрямування, та стикається з безліччю художньо-виконавських завдань.

Результати та обговорення./Results and discussion. На прикладах аналізу популярних у виконавській практиці творів, як-от Концерти для скрипки Е.Лало, В.А.Моцарта, Й.Гайдна, Ф.Мендельсона-Бартольдї, Концерти для кларнета К.Вебера, Ж.Франсе, виявляються універсальні принципи роботи концертмейстера-піаніста з представниками інших виконавських спеціальностей, визначається цілий комплекс завдань і шляхи їх вирішення. Таким чином формується напрямок для вирішення ключових проблем творчої взаємодії концертмейстера з виконавцями на струнних смичкових та духових інструментах. Особливого значення набуває повноцінне музично-художнє виконання в ансамблі.

Висновки./Conclusions. Отже, важливими умовами формування виконавської майстерності піаніста-концертмейстера є: володіння різнобічними навичками і здібностями, осмислення специфіки роботи, розуміння педагогічної спрямованості професії «концертмейстер», усвідомлення сутності та цінності виконавської майстерності для професійного розвитку, організація художньо-виконавської діяльності на основі особистісного досвіду. Всі вищенаведені фактори сприяють творчій та професійній реалізації музичного виконавця.

Література:

1. Молчанова Т. Мистецтво піаніста-концертмейстера: навчальний посібник / Т. Молчанова // Львів: ДМА, 2007.
2. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя / Н. Кашкадамова // Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2014.

3. Воробкевич Т. Методика викладання гри на фортепіано / Т. Воробкевич // Львів: ЛДМА, 2001.

4. Ніколаєва Л. Особливості роботи концертмейстера над вокальними творами / Л. Ніколаєва // Київ, 2002.

5. Савари С. В. Азбука аккомпанемента: Учебное пособие / Ред. А. Я. Гросов. – Донецк: ООО «Юго-Восток ЛТД», 2005.